

Brüssel, 2. detsember 2020
REV1 – asendab 25. märtsi
2019. aasta teate

TEADE HUVIRÜHMADELE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE JA ELI NORMID KONKURENTSI VALDKONNAS

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik¹. Väljaastumislepinguga² on ette nähtud ülemineku periood, mis lõpeb 31. detsembril 2020. Kuni selle kuupäevani kohaldatakse ELi õigust täies ulatuses Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis³.

Pärast ülemineku perioodi lõppu ei kohalda Ühendkuningriik aga enam ELi õigust.

Seetõttu tuletatakse kõigile huvitatud isikutele ja eeskätt ettevõtjatele meelde, milline on õiguslik olukord pärast ülemineku perioodi lõppu. Eeskätt selgitatakse käesolevas teates õiguslikku olukorda konkurentsieskirjade (osa A allpool) ja ühinemiskontrolli (osa B allpool) valdkonnas.

Märkus:

Selles teates ei käsitleta:

- direktiivis (EL) 2017/1132⁴ sätestatud ELi õigusnorme piiriüleste ühinemiste kohta;
- ELi õigusnorme kollisiooni ja kohtualluvuse kohta.

Nende aspektide kohta on avaldatud muud teated⁵.

¹ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

² Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping, ELT L 29, 31.1.2020, lk 7 (edaspidi „väljaastumisleping“).

³ Võttes arvesse teatavaid väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud erandeid, mis ei ole käesoleva teate kontekstis asjakohased.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_et.

A. KONKURENTSIEESKIRJADE TÄITMISE TAGAMINE

1. ÜLDINE RAAMISTIK

ELi konkurentsieeskirjade täitmise tagamist reguleerivad Euroopa Liidu toimimise lepingu („ELi toimimise leping“) artiklid 101 ja 102, määrus (EÜ) nr 1/2003⁶ ja määrus (EÜ) nr 773/2004⁷. Seda õigusraamistikku täiendavad muud, konkreetset liiki tegevust või sektoreid käsitlevad määrused ning Euroopa Komisjoni (edaspidi „komisjon“) otsustes,⁸ teadetes ja suunistes ning liidu kohtute kohtupraktikas esitatud juhised⁹.

ELi konkurentsieeskirjade territoriaalne kohaldamine on määratletud ELi toimimise lepingu artiklites 101 ja 102, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Liidu Kohus („Euroopa Kohus“). Neid kohaldatakse olenemata sellest, millise riigi ettevõtjaga on tegemist, kus ta on asutatud või kus asub tema peakorter, ning need võivad hõlmata ka väljaspool ELi toimuvat tegevust. Euroopa Kohus on leidnud, et asjaolu, et kokkuleppes osalev ettevõtja asub kolmandas riigis, ei takista ELi toimimise lepingu kohaldamist, kui kokkuleppe mõju avaldub siseturu territooriumil¹⁰. Väljaspool ELi toimuva tegevuse puhul võib komisjoni pädevus tuleneda rahvusvahelise avaliku õiguse kohaselt sellest, et tegevust rakendatakse ELis¹¹ või et selle kindel mõju avaldub ELis¹².

Seega asjaolu, et Ühendkuningriigist on saanud pärast väljaastumist kolmas riik, ei mõjuta iseenesest ELi konkurentsieeskirjade kohaldatavust Ühendkuningriigi ettevõtjate suhtes isegi pärast üleminekuperioodi lõppu. Nagu kõigi teistegi ettevõtjate puhul, mis on registreeritud või mille peakorter asub kolmandas riigis, kohaldatakse Ühendkuningriigi ettevõtja suhtes ELi konkurentsieeskirju juhul, kui selle konkurentsivastane tegevus rakendub või avaldab mõju ELis. See kehtib ka Ühendkuningriigis asuvate või seal asutatud riigi osalusega ettevõtjate ja eri- või ainuõigusi omavate ettevõtjate suhtes.

---

⁶ Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1).

⁷ Komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 773/2004, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite [101] ja [102] kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT L 123, 27.4.2004, lk 18).

⁸ Nt Euroopa Komisjoni presidendi 13. oktoobri 2011. aasta otsus 2011/695/EL ärakuulamise eest vastutava ametniku ülesannete ja pädevuse kohta teatavates konkurentsimenetlustes (ELT L 275, 20.10.2011, lk 29).

⁹ Ülevaate õigusaktidest ning mitmesugustest teadetest ja suunistest leiate aadressilt <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/legislation.html>.

¹⁰ Vt näiteks Euroopa Kohtu 25. novembri 1971. aasta otsus, Béguelin Import, 22/71, ECLI:EU:C:1971:113, punkt 11.

¹¹ Euroopa Kohtu 27. septembri 1988. aasta otsus, Ahlström Osakeyhtiö ja teised vs. komisjon, liidetud kohtuasjad 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 ja 125/85 kuni 129/85, ECLI:EU:C:1988:447, punkt 16.

¹² Euroopa Kohtu 6. septembri 2017. aasta otsus, Intel Corp. vs. komisjon, C-413/14 P, ECLI:EU:C:2017:632, punktid 43–47.

Komisjon jätkab seega oma pädevuse teostamist kokkulepete ja tegevuse suhtes, mis mõjutavad konkurentsi siseturul, sealhulgas Ühendkuningriigi ettevõtjate osas. Ühendkuningriigil võib olla paralleelne pädevus sellise tegevuse suhtes vastavalt oma riiklikele konkurentsieeskirjadele, võttes arvesse väljaastumislepingu sätetest tulenevaid piiranguid enne üleminekuperioodi lõppu komisjoni algatatud menetluste korral (vt 2. jagu allpool).

Komisjonil on uurimiste käigus endiselt võimalik määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 alusel Ühendkuningriigi ettevõtjatelt teavet saada. Seevastu ei saa komisjon pärast üleminekuperioodi lõppu Ühendkuningriigis enam teostada määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklis 20 või 21 sätestatud kontrolle (erandiks on kontrollid, mis teostatakse enne üleminekuperioodi lõppu algatatud menetluste käigus; vt 2. jagu allpool).

2. VÄLJAASTUMISLEPINGU ERISÄTTED ENNE ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU KOMISJONI ALGATATUD MENETLUSTE KOHTA

Väljaastumislepingu artiklis 92 on sätestatud, et komisjon on ka edaspidi pädev haldusmenetlustes, mis käsitlevad liidu konkurentsioiguse järgimist Ühendkuningriigis ja mis algatati enne üleminekuperioodi lõppu. Eelkõige on samas sättes selgitatud, et ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 kohaldamise menetlused, mida komisjon viib läbi nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 alusel, loetakse algatatuks hetkel, mil komisjon otsustas algatada menetluse vastavalt määruse (EÜ) nr 773/2004 artikli 2 lõikele 1. Sellisel juhul on komisjon endiselt pädev uurima kuni üleminekuperioodi lõpuni toimunud asjaolusid, kuid Ühendkuningriigi asjaomased ametiasutused võivad uurida Ühendkuningriigi konkurentsieeskirjade kohaselt ainult sama juhtumi neid asjaolusid, mis toimusid pärast üleminekuperioodi lõppu.

Väljaastumislepingu artikli 94 kohaselt kohaldatakse enne üleminekuperioodi lõppu komisjoni poolt algatatud menetluste suhtes määrust (EÜ) nr 1/2003 ja määrust (EÜ) nr 773/2004, seda ka Ühendkuningriigis. Uurimisvolituste kontekstis tähendab see, et komisjonil ei ole sellises menetluses mitte ainult võimalik määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 alusel Ühendkuningriigi ettevõtjatelt teavet saada, vaid talle jääb ka pädevus teha Ühendkuningriigis kontrolle.

Nagu kõik komisjoni vastuvõetud otsused, on väljaastumislepingu artiklis 92 osutatud menetluses vastu võetud komisjoni otsused siduvad, sealhulgas Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis, isegi juhul, kui need võetakse vastu pärast üleminekuperioodi lõppu, ja nende seaduslikkuse kontrollimise ainuõigus on Euroopa Liidu Kohtul vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 263.

Komisjon ka edaspidi pädev jälgima Ühendkuningriigis või Ühendkuningriigi suhtes võetud kohustuste ja kehtestatud parandusmeetmete täitmist seoses kõigi ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamise menetlustega, mida komisjon viib läbi määruse (EÜ) nr 1/2003 alusel¹³. Kui komisjon ja Ühendkuningriigi määratud riiklik konkurentsiasutus on nii kokku leppinud, võib komisjon anda selliste kohustuste ja parandusmeetmete jälgimise ja nende täitmise tagamise Ühendkuningriigis üle Ühendkuningriigi määratud riiklikule konkurentsiasutusele.

---

¹³ Väljaastumislepingu artikli 95 lõige 2.

Iga sellise üleandmise võimalikkust hinnatakse vajaduse korral igal üksikjuhul eraldi ja selles lepitakse Ühendkuningriigi määratud riikliku konkurentsiasutusega kokku vastavalt vajadusele.

B. ELI ÜHINEMISKONTROLL

1. ÜLDINE RAAMISTIK

ELi ühinemiskontrolli reguleerivad ELi ühinemismäärus (EÜ) nr 139/2004 („ühinemismäärus“)¹⁴ ja selle rakendusmäärus¹⁵. Seda õigusraamistikku täiendavad mitmetes komisjoni teadetes ja suunistes ning liidu kohtute kohtupraktikas esitatud juhised¹⁶.

Ühinemismäärusega on kehtestatud eelkontrolli süsteem, mille kohaselt peavad pooled enne teatavate konkreetseid käibekünniseid ületavate tehingute tegemist taotlema komisjoni heakskiitu. Kui tehing kuulub ühinemismääruse kohaselt komisjoni pädevusse, ei ole liikmesriikidel enam lubatud kohaldada tehingu suhtes oma siseriiklikke konkurentsialaseid õigusakte. Ühinemismääruse artiklis 21 sätestatud tingimustel võivad liikmesriigid siiski võtta asjakohaseid meetmeid, et kaitsta õigustatud huve, mida ei ole ühinemismääruses arvesse võetud. Ühinemismäärusest tulenevat komisjoni ainupädevust ELis nimetatakse ka ainukontrolli põhimõtteks.

Konkurentsieeskirjade puhul kohaldatakse ELi ühinemiskontrollisüsteemi olenemata sellest, millise riigi ettevõtjaga on tegemist, kus ta on asutatud või kus asub tema peakorter. Seega ei mõjuta asjaolu, et Ühendkuningriigist saab pärast EList väljaastumist kolmas riik, ühinemismääruse kohaldatavust Ühendkuningriigi ettevõtjate suhtes, kui ühinemismääruse pädevuskriteeriumid on täidetud.

Väljaastumislepingus on sätestatud, et üleminekuperioodil jätkatakse ELi ühinemiskontrollisüsteemi kohaldamist Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis. Pärast üleminekuperioodi lõppu on võimalik, et nii komisjon kui ka Ühendkuningriigi riiklik konkurentsiasutus on paralleelselt pädevad kavandavat koondumist läbi vaatama, kuid teevad seda kumbki oma ühinemiskontrolli käsitlevate materiaalõiguslike ja pädevust reguleerivate normide alusel¹⁷. Sellisel juhul ei saa ettevõtjad enam tugineda ainukontrolli põhimõttele.

---

¹⁴ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

¹⁵ Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 802/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle ja selle lisad (vorm CO, lühivorm CO, vorm RS ja vorm RM) (ELT L 133, 30.4.2004, lk 1), muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1033/2008 (ELT L 279, 22.10.2008, lk 3) ja komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 1269/2013 (ELT L 336, 14.12.2013, lk 1).

¹⁶ Ülevaate mitmesugustest teadetest ja suunistest leiate aadressilt <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/legislation.html>.

¹⁷ Nii on see ka praegu tehingute puhul, mida vaatavad läbi nii komisjon kui ka kolmanda riigi konkurentsiasutus.

2. KOMISJONI PÄDEVUSE HINDAMISEGA SEOTUD KONKREETSED KÜSIMUSED

2.1. Käibe arvutamine ühinemismääruse kohaselt

Ühinemismääruse artiklite 1 ja 3 kohaselt on oluline kuupäev ELi pädevuse kindlaksmääramiseks seoses koondumisega siduva õigusliku kokkuleppe sõlmimise, avaliku pakkumise väljakuulutamise või aktsiate kontrollpaki omandamise kuupäev või esimese ühinemisteate kuupäev, olenevalt sellest, milline neist on varasem.¹⁸ Väljaastumisleping ega Ühendkuningriigi lahkumine EList neid norme ei muuda. Kui mõni nimetatud toimingutest leiab aset enne üleminekuperioodi lõppu, hindab komisjon, kas ühinemismääruses sätestatud pädevuskriteeriumid olid toimingu tegemise kuupäeva seisuga täidetud, ning võtab asjaomaste ettevõtjate ELi kogukäibe ja eri liikmesriikides tekkinud käibe arvutamisel arvesse koondumise osaliste Ühendkuningriigis tekkinud käivet.

Kui ELi pädevuse kindlaksmääramise seisukohalt oluline kuupäev on hilisem kui üleminekuperioodi lõpu kuupäev, ei võta komisjon enam arvesse koondumise osaliste Ühendkuningriigis tekkinud käivet¹⁹.

2.2. Enne üleminekuperioodi lõppu algatatud juhtumid

Väljaastumislepingu artiklis 92 on sätestatud, et komisjon on ka edaspidi pädev haldusmenetlustes, mis algatati enne üleminekuperioodi lõppu. Selliste juhtumite korral on komisjonil ainupädevus hinnata koondumise mõju Ühendkuningriigi territooriumil, sealhulgas hinnata ja heaks kiita kohustusi Ühendkuningriigis isegi pärast üleminekuperioodi lõppu. Väljaastumislepingu artikli 94 kohaselt kohaldatakse enne üleminekuperioodi lõppu algatatud menetluste suhtes ühinemismääruse uurimis- ja menetlusraamistikku ning selle rakendusmäärust, seda ka Ühendkuningriigis.

Kui koondumine ületab ühinemismääruse artiklis 1 sätestatud käibekünnise ja on seega liidu seisukohalt oluline, loetakse koondumisasi algatatuks päeval, mil komisjonile esitatakse vorm CO (või lühivorm CO) või vorm RS eesmärgiga algatada menetlus ühinemismääruse artikli 4 lõike 4 kohaseks üleandmiseks.

Mis puudutab komisjoni pädevust pärast liidu seisukohalt ebaolulise koondumisasja üleandmist, siis tuleb eristada ühinemismääruse artikli 4 lõikes 5 sätestatud teatamiseelset üleandmist ja ühinemismääruse artiklis 22 sätestatud teatamisjärgset üleandmist.

---

¹⁸ Vt konsolideeritud pädevuseteatis, mis käsitleb nõukogu määrust (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle, punkt 156 (ELT C 95, 16.4.2008, lk 1).

¹⁹ Selle tulemusel võib juhtuda, et mõnest tehingust, mis Ühendkuningriigis tekkinud käivet arvestades oleks ühinemismääruses sätestatud künnise ületanud, ei pea nüüd enam teatama; näiteks kui sihtettevõtja käive ELis, arvestamata Ühendkuningriigis tekkinud käivet, ei ulatu vähemalt 250 miljoni euroni.

2.2.1. Teatamiseelne üleandmine ühinemismääruse artikli 4 lõike 5 kohaselt

Ühinemismääruse artikli 4 lõike 5 kohaselt võivad teate esitaja või esitajad teha põhjendatud ettepaneku, et ELi seisukohalt ebaolulise koondumisasja vaataks läbi komisjon, tingimusel et koondumisasja võib läbi vaadata vähemalt kolme liikmesriigi siseriiklike konkrentsiseaduste alusel. Iga pädev liikmesriik võib 15 tööpäeva jooksul esitada vastuväiteid.

Kui on tehtud ühinemismääruse artikli 4 lõikes 5 sätestatud ettepanek ning ELi seisukohalt ebaolulist koondumisasja võib läbi vaadata kolmes liikmesriigis, sh Ühendkuningriigis, omandab komisjon pädevuse ühinemismääruse artikli 4 lõike 5 alusel, kui enne üleminekuperioodi lõppu on möödunud 15 tööpäeva, ilma et ükski pädev liikmesriik oleks väljendanud oma vastuseisu.

2.2.2. Teatamisjärgne üleandmine ühinemismääruse artikli 22 kohaselt

Pärast üleminekuperioodi lõppu ei ole Ühendkuningriigil enam õigust taotleda koondumisasja üleandmist komisjonile või ühineda teiste liikmesriikide esitatud taotlustega ühinemismääruse artikli 22 alusel.

Kui Ühendkuningriik on taotlenud koondumisasja üleandmist või ühinenud teise liikmesriigi üleandmistootlusega ja komisjon on otsustanud (või loetakse, et ta on otsustanud) koondumisasja läbi vaadata ühinemismääruse artikli 22 lõike 3 kohaselt enne üleminekuperioodi lõppu, loetakse koondumisasi üleantuks ka Ühendkuningriigi suhtes. Kui Ühendkuningriik ei ole taotlenud koondumisasja üleandmist ega ühinenud teise liikmesriigi üleandmistootlusega või kui komisjon ei ole otsustanud (või loetakse, et ta ei ole otsustanud) koondumisasja enne üleminekuperioodi lõppu läbi vaadata, ei loeta koondumisasja Ühendkuningriigi suhtes üleantuks.

3. SISULINE HINDAMINE

Pärast üleminekuperioodi lõppu peab komisjon arvesse võtma asjaolu, et Ühendkuningriik ei ole enam osa siseturust. See tähendab, et komisjon ei ole pärast üleminekuperioodi lõppu enam pädev otsustama, kas kavandatav koondumine takistaks (või ei takistaks) märkimisväärselt tõhusat konkrentsi Ühendkuningriigi riiklikul või piirkondlikul turul (välja arvatud enne üleminekuperioodi lõppu algatatud juhtumid²⁰). Peale selle võivad ELi ja Ühendkuningriigi vahelise kaubavahetuse üksikasjad mõjutada komisjoni konkrentsialast hinnangut, sealhulgas parandusmeetmete sobivust ja elujõulisust, kui koondumine tekitab konkrentsiprobleeme. Tagajärgi tuleb hinnata iga konkrentse juhtumi puhul eraldi

---

²⁰ Vt käesoleva teate jaotis B.2.2.

ja ühinevatel äriühingutel palutakse arutada neid aspekte komisjoni konkurentsi peadirektoraadi talitustega.

4. ÜHINEMISMÄÄRUSE ALUSEL TEHTUD KOMISJONI OTSUSTE KEHTIVUS PÄRAST ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU

Kõik ühinemismääruse alusel tehtud komisjoni otsused (sealhulgas tingimusi ja kohustusi kehtestavad otsused) jäävad pärast üleminekuperioodi lõppu kehtima. Otsused jäävad kehtima ka juhul, kui kohustused on seotud konkurentsi probleemiga, mis mõjutab ainult Ühendkuningriigi riiklikku või piirkondlikku turgu²¹.

Komisjon on ka pärast üleminekuperioodi lõppu oma ühinemisjuhtumite korral pädev jälgima kohustuste täitmist ja tagama nende täitmise. See kehtib ka parandusmeetmete kohta Ühendkuningriigi riiklikul või piirkondlikul turul või laiemal turul, mis hõlmab ka Ühendkuningriigi turgu. Komisjon ja Ühendkuningriigi määratud riiklik konkurentsiasutus võivad siiski kokku leppida, et kohustuste jälgimine ja nende täitmise tagamine antakse üle Ühendkuningriigi määratud riiklikule konkurentsiasutusele. Kõnealune üleandmine ei toimu automaatselt, vaid selleks on vajalik komisjoni ja asjaomase Ühendkuningriigi ametiasutuse sõnaselge kokkulepe²².

ELi konkurentsiõigusealast üldteavet leiab komisjoni veebisaidilt ELi konkurentsi eeskirjade kohta (http://ec.europa.eu/competition/index_en.html). Veebilehti uuendatakse vastavalt vajadusele.

Euroopa Komisjon
Konkurentsi peadirektoraat

---

²¹ Seda seetõttu, et otsuse tegemise ajal oli komisjonil asjaomane pädevus ning seepärast ka kohustus leida lahendus konkurentsiprobleemidele Ühendkuningriigis, kuivõrd Ühendkuningriigi konkurentsiasutusel sellist pädevust ei olnud.

²² Väljaastumislepingu artikli 95 lõige 2.